
Socialstyrelsen - Frågor och svar för elevhälsan under covid-19

Efter att ha varit i kontakt med företrädare för elevhälsans olika yrkesgrupper har Socialstyrelsen tagit fram ett stöd i form av frågor och svar om elevhälsans uppdrag i och med covid-19-pandemin.

Bland de frågor de tar upp:

- elevhälsans uppdrag under pandemin
- vaccinationer
- vad gäller för riskgrupper
- oro hos elever
- vilken tillgång som ska finnas till elevhälsa
- journalföring och sekretessfrågor

Länk: <https://www.socialstyrelsen.se/coronavirus-covid-19/fragor-och-svar/elevhalsan/>

Vaccinationsprogram mot HPV till alla barn i årskurs 5

Beslut om ändring av Folkhälsomyndighetens föreskrifter (HSLF-FS 2016:51) om vaccination av barn har nu fattats av Folkhälsomyndighetens generaldirektör. Ändringen träder i kraft 1 augusti 2020 och innebär att alla barn i årskurs 5 ska

erbjudas vaccination mot HPV-infektion inom det nationella vaccinationsprogrammet. Vaccination av pojkar startar med pojkar födda 2009 och senare.

I budgeten för 2020 (<https://www.regeringen.se/budget>) inkluderades finansiering för att utvidga vaccinationsprogrammet mot HPV till alla barn. Vaccin mot HPV ingår i den nationella upphandlingen för vacciner enligt barnvaccinationsprogrammet som SKL Kommentus Inköpscentral ansvarar för. Inom det aktuella ramavtalet har vaccinet Gardasil 9 upphandlats.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/vaccinationer/vaccinationsprogram/utredningar-om-nationella-vaccinationsprogram/vaccination-av-pojkar-mot-hpv/>

Övergången till att erbjuda HPV-vaccination till alla barn i årskurs 5 kommer att innebära en ökad arbetsbörda för skolsköterskor. Aktuell covid-19-pandemi riskerar dessutom att påverka resurserna inom elevhälsan. Därför kommer det i föreskriftsändringen att finnas en övergångsbestämmelse som ger möjligheten att under en övergångsperiod t.o.m. 31 juli 2022 även kunna vaccinera i årskurs 6. Detta för att ge en flexibilitet för verksamheter att hantera ändringar i vaccinationsprogrammet på bästa sättet.

Samtyckesblanketter för flickor finns på SKR:s hemsida, blanketterna för pojkar kommer att finnas där i slutet av maj-början av juni.

Själva brevet finns på: <https://regionvastmanland.se/vardgivare/avtal-och-samverkan/elevhalsans-medicinska-insats/nyheter/vaccinationsprogram-mot-hpv-till-alla-barn-i-arskurs-5/>

Telefonlinje för personer som talar andra språk än svenska

Telefonlinje om corona för personer med migrationsbakgrund. Hit kan man ringa för att få svar på allmänna frågor om coronaviruset på sitt eget språk. Linjen är öppen vardagar kl. 09.00-12.00 och 13.00-15.00.

Linjen nås på 08-123 680 00. Den som ringer möts först av en kort introduktion på engelska, därefter en längre på arabiska. Sedan väljer man önskat språk via knappval.

Telefonlinjen bemannas av personer som talar arabiska, somaliska, persiska/dahri, tigrinja/amarinja och ryska.

<https://www.transkulturelltcentrum.se/kunskapsstod/telefonlinje-om-corona-for-personer-med-migrationsbakgrund/>

Försämringen i ungas mående fortsätter - Liv och hälsa ung 2020

Andelen unga i åldern 13–17 år som uppger att de mår bra har minskat bland såväl killar som tjejer sedan 2017. Samtidigt har tilliten till andra människor ökat och kränkningar i skolan minskat. Det visar årets undersökning av Liv och hälsa ung Västmanland.

Andelen unga som uppger att de mår bra eller mycket bra fortsätter att minska jämfört med 2012, då den negativa trenden inleddes. Minskningen ses nu i samtliga årskurser och nytt för i år är att en statistiskt säkerställd minskning i måendet även ses för killar.

Resultatet baseras på enkätsvar från 6 558 elever i årskurs 7 och 9 i grundskolan och årskurs 2 i gymnasiet, vilket motsvarar ett deltagande på 78 procent.

Det som är nytt i årets resultat, är att vi nu ser en försämring av måendet bland både killar och tjejer. Faktum är att försämringen sedan 2017 är mer påtaglig bland killar, som även upplever en sämre skoltrivsel än tidigare, säger Fredrik Söderqvist, socialepidemiolog vid Region Västmanland.

Som i tidigare undersökningar visar årets resultat också att de ojämlika skillnaderna i ungas hälsa och livsvillkor kvarstår. Till exempel mår unga som oroar sig för familjens ekonomi eller har någon form av funktionsnedsättning klart sämre än de som inte oroar sig för familjens ekonomi eller inte har någon funktionsnedsättning.

Liv och hälsa ung 2020 innehåller även ljusglimtar. Jämfört med föregående undersökning 2017 är det fler unga som litar på sina vårdnadshavare och det är fler unga som litar på människor i allmänhet. Den mellanmänniska tilliten, som är en hörnsten för social hållbarhet, har alltså ökat. Även andelen unga som uppger att de har kompisar i skolan som vill vara med en har ökat signifikant.

<https://newsroom.notified.com/region-vastmanland/posts/pressreleases/forsamringen-i-ungas-maende-fortsatter>

Skolbarns hälsovanor, internationell jämförelse WHO

Skolbarn i Sverige rör inte på sig tillräckligt mycket. I en jämförelse av hälsovanorna i 45 olika länder, hamnar Sverige i botten när det gäller fysisk aktivitet. Däremot är det väldigt få barn i Sverige som äter godis eller läsk dagligen.

I dag presenterar Världshälsoorganisationen, WHO, de internationella resultaten

från studien Skolbarns hälsovanor, Health Behaviour in School-aged Children, för år 2017/18. Närmare 230 000 barn i åldrarna 11, 13 och 15 år i 45 europeiska länder och i Nordamerika har besvarat en enkät om sina livsvillkor, levnadsvanor och hälsa.

Resultatet visar att Sverige hamnar i botten när det gäller andelen skolbarn som är tillräckligt fysiskt aktiva, det vill säga rör sig minst 60 minuter om dagen. Bara 12 procent av flickorna och 17 procent av pojkarna uppnår det målet, jämfört med genomsnittet för alla deltagande länder på 16 respektive 23 procent.

När det gäller andelen elever som mobbas så har utvecklingen varit negativ i Sverige. Både bland flickor och pojkar har den ökat i alla åldrar. Cirka 8 procent av flickorna och 7 procent av pojkarna i Sverige uppger att de är mobbade. Genomsnittet för alla länder är 10 procent bland både flickor och pojkar.

Skolbarn i Sverige är också mindre nöjda med livet och uppger oftare psykosomatiska besvär, såsom huvudvärk, ont i magen, nedstämdhet och sömnsvårigheter, jämfört med genomsnittet för länderna. Däremot skattar skolbarn i Sverige sin hälsa överlag bättre än genomsnittet.

Se hela pressmeddelandet här:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2020/maj/skolbarn-i-sverige-ror-sig-mindre-an-i-andra-lander2/>

Specialkost i skolan

Bakgrund: Precis när den Regionala samordningsfunktionen för elevhälsan inrättats (2018) var Amie Kangro med på ett möte då det gjordes en överenskommelse mellan Barnkliniken, Elevhälsan i Västerås stad, Kostenheten Västerås stad om rutin för specialkost. Den nya rutinen har fungerat bra och vi har nu gjort en uppdaterad variant som kan användas över Regionen. På de ställen där välfungerande rutiner finns, går det bra att fortsätta som tidigare.

Specialkost av medicinska skäl

Dessa alternativ för intyg gäller:

Journalanteckning som beskriver allergi eller överkänslighet

Läkarintyg

Intyg från dietist

Intyg från specialistsjuksköterska

Intyg från elevhälsans medicinska insats (EMI) om uppgifter finns i elevens journal om allergier. EMI gör inga utredningar.

Intyget behöver inte förnyas varje läsår utan då det medicinska tillståndet förändras. Köket förvarar intygen med hänsyn tagen till GDPR, de förstörs när eleven slutar på skolan

Specialkost av religiösa skäl eller önskemål om vegetarisk kost

Intyg från vårdnadshavare

Neuropsykiatriska diagnoser

Barn med olika neuropsykiatriska diagnoser som har behov av specialkost, till exempel väldigt få rätter eller mat med viss konsistens hanteras av elevvårdsteamerna som utfärdar intyg för detta.

Själva dokumentet går att hitta på vår hemsida:

<https://regionvastmanland.se/vardgivare/avtal-och-samverkan/elevhalsans-medicinska-insats/nyheter/specialkost-i-skolan/>

Långvarig frånvaro pga Corona

Vi får många frågor om barn som varit hemma månader relaterat till Corona. Verkar finnas någon eller några barn på varje skola. Skälen varierar, allt från föräldrar/anhöriga i riskgrupp till oro hos föräldrar för smitta hos barnet. I vissa fall fungerar hemundervisning i andra fall kommer barnet mycket efter i skolan. I många fall har det gått att komma vidare med information och samtal. Ibland har Orosanmälan gjorts. Vi har i nuläget inte så mycket mer att komma med men vi hoppas på och bevakar eventuella riktlinjer från skolverket /socialstyrelsen framöver, förhoppningsvis innan hösten.

Amie Kangro: Regional elevhälsosamordnare.

Kontaktuppgifter: anne-marie.blomqvist.kangro@regionvastmanland.se,
021-17 49 96, 072-145 61 41

Lena Lundqvist: Samordnande skolläkare.

Kontaktuppgifter: lena.lundqvist@regionvastmanland.se,
021-481 85 63, 072-085 75 50

Vår hemsida:

<https://regionvastmanland.se/vardgivare/avtal-och-samverkan/elevhalsans-medicinska-insats/>

---

www.regionvastmanland.se

Vill du inte längre ha e-mail från oss?

[Klicka här](#)

